

Juhász Ferenc

Egyszerű Történelem

1.

Összevissza kúszán és keresztben hajlítja a szél a fákat,
feketén habzik, ráng, hörög az ég, mint egy epileptikus angyal:
reszket, sír minden körülöttem, a fű, a virág, a katicabogár, a vemhes állat,
a fecske sárkancsó-fészekébe bújva néz ki odú-ablakán barna szem-szirommal.
Nagy vihar jön. Eső-zuhataj jég-patákkal tájat tépve taposó dörgés.
És nem segít már éllel udvarra tett balta, vacogva-síró Istenhez-könyörgés.
És darázs-fullánk villámok szúrnak, a zöld tajtékban recsegő abrosz láng-repedések.
Mi lesz velünk? Mi lesz, ha egyszer atomtűzben óceánok, bércek, világrészek égnek?

2.

Gyermekkor-tájkép, a jövő szemei,
a néző iszony, a csillagköd éj hegyes bagoly-fülei.
Égő sárga petróleumlámpák: híg bagolyszemek
a sötéttel párosodva szikrázva üzekszenek.
Mi lesz velem, asszony, ha egyszer szíven talál
az ér-belső mész-lövedéke, a bennem növekvő halál?
Hová lett a könyörgő gyermek-kegyelem minden este.
Hisz úgy éltem életem itt: temetőkkal betemetve.
Hogy lesz majd, édes, a lehetetlen befejezése,
a befejező lehetetlen fagyból jég záró szívütése.

3.

Mind itthagytatok engem:
akiket szerettem, nem szerettem.
S nőök a halálban, mint magzat a nőben.
Aki vagyok: leszek-e majd a múltidőben.

*A halál-magzatburokból kiszülőben.
Szüret van. Puskás csósz. Szőlő-aratás az őszben.
Ki fogja majd a zöldlomb-tőkéről fürtöm levágni?
Ködös ősz, dércsipke-ház. És csak várni, várni, várni!
Hol van a fecskesivogás, gólyakelepelés, tücsökláng-szalma?
Csak varjú károg, veréb csipog. Megjött a gyász hatalma!*

4.

*Mennyi volt szenvedésed! Mennyi volt amit csodáltam.
Ott álltam önmagamra burkolt csöndben, mint nagy havazásban.
Fehér rácskereszt égi temetőben fekete télikabátban.
És vak voltam, mint aki napba néz az atomláng káprázatában.
Hiszen csak befelé néztem, mindig csak befelé néztem akkor:
a szív-jelenidőbe, az elmúlás-mámor jövő-virradatkor
ott függtek szemeid piros suhogás-ágon, darázslégy fehér virágon,
fekete-pupillás ragyogás-kút bölcsők, barna fényanyag-gyümölcsök,
mint hétközépen az a babonák napja, az a csütörtök,
kis sárga lepényfelhő-foltokkal, félig-alvadt lila hajszálér-tollpilhékkal,
látás-repedéses piros hínárlomb-görbület haldoklás-igéekkel.
De csak káprázat, életremény-csönd, éhség-jaj, kenyérszeletnyi.
Csak fogtam a kezéd, mint kis feszületet. Nem tudtam hazamenni!*

5.

*Csalánnal ütötte szememet,
csaláncsokorral szemgolyóm
az aki gyűlölve szeret.
És rámteríti éjemet.
Létem ring tejútszeplő-folyón.*

6.

*Az egész fény-alak
szívacsos rög-salak.
Az egész lény-alak
szívároány-bűn salak.
Légyseme mélyén vak*

*szivárvány-tavak.
Fáj, hogy megbántottalak.*

7.

*Halott. Csönddé szülten.
Sárga márvánnyá kövülten.
Lábaidnál ültem
halál-üdvözülten.*

8.

*Habos égen vihar ring:
szappanlében szennyes ing.
Mintha nagymosna anyám
sorsa tavasz-hajnalán
a kis nyárikonyhában.
S én nőnek szent hasában.*

9.

*Ágak, ágak, ti hajnali
ébredés gyöngyfürt-ágai,
sóhajom álom-ágai,
sóhajom mézsváz-ágai,
sóhajom korall-ágai,
sóhajom viasz-ágai,
sóhajom alkony-ágai,
sóhajom fényév-ágai,
sóhajom csengő-ágai,
sóhajom vigasz-ágai,
amikor meg kell hallani
az álló időt, a téridőt,
tudni hogy jön a délelőtt,
tőprengni versírás-előtt,
jajgatni szerelem alatt,
tudni: jön a kéj-pillanat,
tudni, hogy akkor vagy szabad*

*ha léted be mered vallani,
ha sors-merész vagy. Az, ami.*

10.

*Tobzódik a pikkelyszívtoboz,
tobzódva hull a fenyő-árny földre.
A tág mindenség-fénydoboz
lángpettyet hint a tűlevél-kúp zöldre.
Lent hangyalánc-selyemharisnya:
éhség-hímzés szerelem-tarisznya
bizserereg, látó-vak sík selyemzászló.
Szól a rigó-hajnal. Az ég-pupilla harmat-parázsló.*

11.

*Azt mondom: elég!
S a világ kiég
föllobbanva törve,
mint a villanykörte
aranyszék-trónocskája,
kócsagláb három-ága
fölött a fényrugó tűz-koronája
elszakadva lengve lóg:
szederfára szült hernyók
szelvény-selyme árny-porban.
Füstös üveghólyagban.*

12.

*Élek, míg létem halállal megtelik:
reggeltől estéig, estétől reggelig.*

13.

*Élek az elmúlásban,
megtartó piros lázban:
tűz-ingben, pára-ruhában*

*égek új virradásban,
mindig gyász sose-gyászban,
förtellem varázs-várban,
ég-habos földi sárban,
tajtékos támadásban
szikla-huzat űr-szakadásban.*

14.

*Ó, te két férfitenyér-széles szárnyú kék lepke: Aphrodité-Morfó!
Azúrlepke, szivárványlepke, vénuszlepke, kékcillag-selyemkoporsó.
Te csillogó kék, talán ezüst, vagy gyöngyházasan ragyogó üstökös-fehér,
fonákjukon szemfoltok, gyűrűk, szalagok, csipkefeketében a csillagos éj,
kék selyemtüzetek nem festékanyag adja, de a szárnyakat borító pikkelyek
parányi szerkezetei az opálkristály elve szerint működve kéklenek,
mert visszaszórják a fényhullámok kék fotonjait! Ti kék csillaghímek, csillaganyák!
Ti lobbanó, lángoló kék selyemnász karcsú és bordás égbolt-tiszta vitorlák.
Lobogtok, mint a kék láng, feszültség-ernyők, kékselyem óriás látó-legyezők,
őserdők lomb-förgetegének szüneteiben, fénypára térszigetek csöndjében evezők.
Ti árnyalakók, levélzöld gyülekezetek lángfejű, ásványpikkelyszitarács apostolai
tudjátok-e mért éltek, s halottak egyszer mért lesztek összetörve, foszladékká gyűrve,
vagy csak én tudom rátok-irigy gyönyörű kék csillagfutamok, nőből emberré kiszülve?
Ti Szárnyas Csodák, kézománc angyalutánzat opálkristály láng-ernyő feszülések
ha megfordulna a természet, mi lenne? Kék lepke én, s ti kék pillák: ember-szenvedések.
Ha egyszer az Isten összekeverne mindent, s így akarná önmagát magának újra kivoallani.*

15.

*Mama szeme kék
homálykönnyűség,
nedves kék iszony:
hörbölve iszom.*

*Űrszikrák szemében,
űrszicklák szívében!
Fekete magánytömb
szülj magádba engem.*

16.

Ím, az Egyszerű Történelem!

A Múltról az Időt, mint üveg-koporsófödőt leemelem.

Először a bába jött, aki engem is kihúzott anyámból,

két lábamnál fogva fölemelt, seggemre vert s kisírtam magam a nyálból,

apám óriás cinfazékban vizet forralt a sparherd-lángon,

s vitte a kis sárga fateknős szülőszobába tántorogva, köhögve az asszony-sikoltáson,

nyakba akasztott kék kantárú kék svábkötényben,

derekán kék máslival, s térdéig ért a kötény a féltüdőserényen,

apró nagyanyám pörgött szuszogva, mint cérnaszobor-orsó,

pedig tudta, hogy nincs messze tőle már a hörgés-utolsó,

aztán a drótostót jött, aztán a fazekat foltozó cigány,

leült a földre, térdei közt kis üllő, kezében kalapács, csengő-csalogány,

s befoltozta a fazekat, a lábost nagy fehér alumínium-koronggal,

s szólt az üllő, szólt a kalapács, mint a sárga templomtorony nagyharanggal,

fekete keze futottak gyorsan, mint a nagy fekete pókok selyemcsillag-rácson

és szikrázott a nap kormos szép arcán, szakállas fején, a kalapácson,

aztán a vigéc jött, kis kopott barna-recés vulkánfiber-kofferral,

cúgospőben, kopott ruhában, kopott fején sűrű fehér korpahavazás-porral,

könyvet hozott, vásznat, cérnát, tűt, gyűszűt, horgolótűt, ziherejtűt,

selymet, selyemkendőt, cigányos rózsás pruszlikot, aranygomb-csengettyűt,

patentot, fekete-mellbimbós apró, kettőből egygé nyomható fémgyász-gombot,

motringot: pamutköteget, kötőtűket, spulnis fekete cérnát, törölrongyot,

aztán a csendőrök jöttek fekete csizmában, szuronyos puskával,

benéztek a palánk-kapun, s látták a kakast szivárványsarló-farkával,

aztán Mariska jött vízéért a kútra két vödörrel

s ment haza a ringató súllyal, a csipkésen összetört vízzel,

aztán a dinnyés szekér jött, mint zöldpúpú kerekes állat,

hatalmas zöld gömbök mirigyhegye volt az, zöld teve-bánat,

aztán a rongyos-zsidó jött, öreg nyikorgó szekérrel, csontos, szürke gebe-lóval,

„csontot, rongyot veszek asszonyok” kiabálta, mintha lagziban lenne aranyhintóval,

s adott a kacatokért fehér cseréptányért, fehér cserépbögrét rabbiként vigyorogva,

az volt a mi étkészletünk, meg a vashímzés-virágnyelű evőkanál, kés, villa,

aztán a cigány köszörűs jött vastag köszörűkő-fejű hevederes doboz-talicskával

nyakában piros katicabogár-pettyes kendővel, piros gyertyalángként lobogó sállal,

aztán a juhtúrót áruló tót jött mezítláb, hátán fenéig érő szagos faputtony,

mintha az lenne háta púpja, a sárga fabordás puttonykosár-asszony,

aztán a pöcegödörös jött, a baromfiudvar klozetjából a sűrű-híg ürüléket kimerte

moslékosvödörrel, s a kis kertben a szétterített sarat a földdel összekeverte,

s bűdös volt ő is, meg a föld is, meg a levegő is, mint a Kárhozat,

a légyunyüzség-ingben illatozó szar-vitéz, a nagy bűnéért áldozat,

aztán a meszes jött gumikerekű doboz-szekérrel, izzadtan kiabálva,

„meszet vegyenek, nyers meszet”, s a mészrögök, mint a krokodil háta,

aztán Trézsi jött, füles kék tejes vödörrel: mindenféle ételmaradékért,
aztán Sándor, égő gyertyás karácsonyfával kezében s énekelte a havazásban Isten születését,
aztán a varrónő jött, mint öreg sellő, habcsók-szírén, ondolált hattyú, dundi éden,
aztán a temetés-szelvényes fekete úr jött, szelvénykönyvecskével, ollóval kezében,
aztán a gyökérsír-száraz borbély jött, hogy nullásgéppel kopaszra nyírjon,
aztán a szomszéd jött ingben, hozentrágliban, bütyökgomba-virágzás a lábujjon,
aztán az orvos jött kis barna bőrhenger-táskával, hogy rábólintson a véres halott-fehérré,
aztán a koporsós jött, hogy a konyhaasztalon fekvő halottat pontosan lemérje,
aztán a borbély jött, megborotválni a halottat, könnyekkel beszélve
s a halott arcán a hab, a vastag fehér tajték-álarc, s a szőr-sercegés idénye.
Aztán a pap jött, meg a halottas-hajó, az aranycirádás üveghintó-szekér
fekete-csótáros barna lovakkal, a bakon a fekete szőrtaréj-sisakos „gyia-vezér”.
Én addig sírtam, vacogtam, mint a kiboncolt agyideg-lomb vizelet-formalinban.
Egyik szárnyam a csillagpárolgás tejút volt, a másik a pokolban lobogott bűnbeesés-kínban.
Ím, az Egyszerű Történelem!
Ami már nem lesz velem. Ami már nincsen nélkülem.